

Porozmawiajmy o parku kulturowym

2016-02-03

Podczas śródowej sesji Rady Miasta Krakowa radni rozpoczęli pracę nad nowelizacją uchwały o Parku Kulturowym Stare Miasto. Zmiany w obowiązującej od 2010 roku uchwale spowodowane są koniecznością dostosowania jej zapisów do unormowań wprowadzonych przez tzw. ustawę krajobrazową. Prace nowelą będą też okazją do przeglądu wprowadzonych rozwiązań i, w razie potrzeby, zaplanowania odpowiednich modyfikacji.

Centrum Krakowa stanowi dziedzictwo kultury nie tylko polskiej, czy europejskiej, ale światowej, choćby z uwagi na wpisanie w 1978 r. Starego Miasta wraz z Wawelem, Kazimierzem i Stradomiem na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO. Ponadto Stare Miasto wraz z Wawelem, Stradomiem, Kazimierzem, Podgórzem, Nowym Światem i Piaskiem zostało uznane za pomnik historii zarządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 września 1994 r. Stąd wynika potrzeba szczególnej troski o należyłą ochronę tego terenu przed zagrożeniami ze strony wszechobecnej komercjalizacji i braku szacunku dla materialnych pozostałości historycznego krajobrazu miejskiego.

W preambule do uchwały z 2010 roku w sprawie utworzenia parku kulturowego pod nazwą Park Kulturowy Stare Miasto zapisano, że została ona podjęta dla ochrony krajobrazu kulturowego, zabytków oraz historycznego układu urbanistycznego, w trosce o należyty wizerunek miasta oraz w celu zachowania i kształtowania krajobrazu kulturowego i historycznego charakteru przestrzeni publicznej. W treści uchwały znalazły się regulacje wprowadzające szereg zakazów i ograniczeń w zakresie prowadzenia robót budowlanych, działalności handlowej i usługowej, umieszczania nośników reklamowych i nośników informacji wizualnej oraz składowania i magazynowania odpadów.

Mieszkańcy Krakowa oraz odwiedzający nasze miasto goście z ogromną życzliwością i zainteresowaniem odnieśli się do zmian, które zapoczątkowane zostały wraz z utworzeniem parku kulturowego. Powszechnie doceniane jest zauważalne uporządkowanie przestrzeni publicznej, z której w dużej mierze wyeliminowany został chaos reklamowy. Dość powiedzieć, że liczba nośników reklamowych ogółem spadła na obszarze Starego Miasta o połowę. Doprowadzono przy tym do tego, że obecnie około 3/4 reklam to elementy legalne, posiadające stosowne zezwolenia. Tymczasem w momencie utworzenia Parku takie reklamy były wyjątkiem, a ich odsetek w stosunku do całkowitej ich liczby wynosił kilkanaście procent.

Dzięki parkowi kulturowemu uregulowano kwestię reklam wielkopowierzchniowych na rusztowaniach budowlanych, usunięto wystawki towaru w pasach drogowych ulic, uporządkowano zasady prezentowania twórczości przez artystów ulicznych. Wyeliminowano całkowicie problem tzw. „staczy”, czyli osób trzymających w rękach tabliczki z reklamami. Obszar krakowskiego Starego Miasta zdecydowanie poprawił swoją estetykę, stając się efektowną wizytówką dawnej stolicy Polski. Pozytywne rezultaty zostały również dostrzeżone przez inne miasta w Polsce, które wzorują się na Krakowie, tworząc własne parki kulturowe i stosując niejednokrotnie wypracowane w Krakowie rozwiązania.

Do regulacji wprowadzonych przez park kulturowy przychylnie odniosła się również duża część przedsiębiorców, którzy dostosowali się do obowiązujących wymogów. Dostrzegali oni, że reklama mniej nachalna, bardziej estetyczna, jest czasem bardziej skuteczna. Obszar parku jest poddany stałemu monitoringowi i kontroli przez służby miejskie, które dokonują sprawdzenia przestrzegania obowiązujących unormowań. W przypadkach stwierdzenia naruszeń prawa, działania w ramach swoich kompetencji podejmują odpowiednie służby, tj. w zależności od rodzaju wykroczenia: Straż Miejska, Nadzór Budowlany lub Miejski Konserwator Zabytków.

Należy zaznaczyć, że Park Kulturowy Stare Miasto był pierwszym w Polsce parkiem kulturowym obejmującym tak duży (ponad 70 ha) obszar „żywego” miasta. Twórcy uchwały o utworzeniu Parku mieli od początku świadomość, że wobec zmieniającej się dynamicznie rzeczywistości, będzie konieczny również okresowy przegląd wprowadzonych rozwiązań i, w razie potrzeby, ich odpowiednia zmiana. Stąd też toczące się obecnie prace nad nowelizacją funkcjonującej od ponad 5 lat uchwały. Zmiany są niezbędne, ze względu na konieczność dostosowania zapisów uchwały do unormowań wprowadzonych przez ustawę z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu, czyli tzw. ustawę krajobrazową. Ustawa ta zawiera szereg definicji, które są niezwykle istotne w funkcjonowaniu parku kulturowego, takich jak: reklama, tablica reklamowa, urządzenie reklamowe czy szyld, stąd istnieje konieczność odpowiedniego dostosowania terminologii używanej w uchwale. Wprowadzenie zmian jest uzasadnione również chęcią przeciwdziałania negatywnym zjawiskom, które w ostatnich latach na terenie Parku Kulturowego Stare Miasto uległy natężeniu, a do tej pory nie zostały uregulowane, takich choćby jak rozdawnictwo ulotek czy też reklamowanie poprzez noszenie różnego rodzaju kostiumów i przebrań.

Oczekiwania mieszkańców Krakowa, turystów, i władz miasta związane z utworzeniem parku kulturowego zostały w dużej mierze zrealizowane. Wyrazem zadowolenia z efektów, jakie przyniosło funkcjonowanie Parku Kulturowego Stare Miasto, jest podjęcie w dniu 11 czerwca 2014 r. przez Radę Miasta Krakowa uchwały Nr CIX/1642/14 w sprawie zamiaru utworzenia parków kulturowych na obszarze Gminy Miejskiej Kraków pn.: „Park Kulturowy Nowa Huta” oraz „Park Kulturowy Stare Podgórze z Krzemionkami”. Uchwała ta rozpoczęła proces, który w efekcie ma doprowadzić do utworzenia stref ochrony dwóch następnych obszarów Krakowa o szczególnych walorach historycznych, architektonicznych i kompozycyjnych – Nowej Huty i Starego Podgórza.